

Takođe, još uvek je veoma nizak nivo svesti građana u Srbiji o obrazovnim potrebama dece sa invaliditetom. Skoro 80% građana i građanki u Srbiji misli da deca sa senzornim ili fizičkim invaliditetom koja pohađaju redovne škole imaju negativan uticaj na ostalu decu, dok 65,2% misli isto kada su u pitanju deca sa intelektualnim teškoćama u redovnim školama.

Interresorne komisije za procenu potreba za dodatnom obrazovnom, zdravstvenom i socijalnom podrškom detetu i učeniku su značajan mehanizam za unapređenje inkluzivnog obrazovanja, ali je potrebno dodatno unaprediti pravni okvir funkcionisanja ovih komisija, obezbediti dodatna sredstva za planiranje i obezbeđivanje dodatne podrške na lokalnom nivou i ojačati kapacitete komisija za procenu zasnovanu na detetu kako bi se zaista obezbedili uslovi za razvoj, učenje i ravnopravno učešće u životu zajednice.

Zakon o udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima propisuje da se za lica sa smetnjama u razvoju i invaliditetom udžbenici izdaju u skladu sa posebnim potrebama učenika, kako na srpskom, tako i na jezicima nacionalnih manjina (čl. 3). Za slepe i slabovide učenike nastavno sredstvo može da se izdaje na Brajevom pismu, u elektronskoj formi ili formatima koji su prilagođeni za slepe i slabovide.

Udžbenici su i dalje neprilagođeni ili su dostupni samo deci u školama za obrazovanje dece sa smetnjama u razvoju (tzv. specijalnim školama), ali ne i deci u redovnim školama.

Deci sa smetnjama u razvoju i invaliditetom koja se nalaze u ustanovama socijalne zaštite je posebno ugroženo pravo na obrazovanje. Prema podacima Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu, dve trećine dece sa smetnjama u razvoju koja žive u rezidencijalnim ustanovama je potpuno isključeno iz obrazovnog sistema.

Podzakonska akta koja bi dodatno definisala prepoznavanje i reagovanje na diskriminaciju u obrazovnim ustanovama još uvek nisu doneta.

6.3. Život u zajednici.

Socijalna uključenost osoba sa invaliditetom je na niskom nivou. Podaci Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja govore da je 70% ukupnog broja osoba sa invaliditetom u Srbiji siromašno, samo 13% zaposleno, a više od polovine živi od različitih socijalnih davanja.

Iako je Zakon o socijalnoj zaštiti doneo značajne savremene i sveobuhvatne promene u zastupanju društvene uključenosti, i dalje postoji nekoliko nedostojnosti. S jedne strane, zakon je orijentisan na deinstitutionalizaciju, ali istovremeno ostavlja domski smeštaj kao uslugu smeštaja i navodi da dom za smeštaj dece i mladih ne može imati kapacitet veći od 50 korisnika, a za odrasle kapacitet veći od 100 korisnika što i dalje predstavlja ostajanje u okvirima života u velikim rezidencijalnim ustanovama.

Republika Srbija je napravila značajne pomake u deinstitutionalizaciji dece i ima jednu od najnižih stopa institucionalizacije dece u Evropi. Međutim, deca sa smetnjama u razvoju su